

• Landbruk

Jubel for økologisk utdanningsløft

Økt økokompetanse: Økobonde og agroteknikerstudent Vidar Grepperud og samboer Annika Borgå gleder seg stort til å videreutvikle den allsidige og fargerike slektsgården Frilund i Bjørkelangen med flere økologiske produksjoner.

Alle foto: Ragna Kronstad

Mangfoldig produksjon: Agroteknikerstudent Vidar Grepperud vil blant annet satse videre på grønnsaksproduksjon med en rekke ulike sorter på gården Frilund.

Økologisk melk: Med eid og leid areal rundt gården Mellom-Eggen i Levanger disponerer Ann-Margot Nørholm i dag rundt 650 mål med eng og beite til den store flokken med jersey kyr på slektsgården.

Foto: Privat

Unik økomarkering: Med prosjektet Økouka hver høst settes det søkelys på økologisk matproduksjon over hele landet. Her fra økomatprofilering på Bondens Marked.

Bøndene Ann-Margot Nørholm og Vidar Grepperud gleder seg stort til å bli Norges aller første økologiske agroteknikere.

Fakta

Økologisk kompetanseheving

- Økologisk dyrket areal i Norge utgjør i dag knapt 5 prosent fordelt på rundt 200 produsenter.
- Voksende produksjon og etterspørsel gir behov for økt kompetanse blant både produsenter og praktiske rådgivere
- Heving av økokompetansen står også sentralt i regjeringens ferske strategi for å styrke økologisk matproduksjon i Norge.
- Tre skoler har nylig startet samarbeid om Norges første utdanning for å bli agrotekniker i økologisk landbruk.

Aurland. – Økt kompetanse er viktig for å få økologisk mat mye mer opp og fram, sier de. Heving av økokompetansen står sentralt i regjeringens ferske strategi for å styrke økologisk matproduksjon i Norge.

Ann-Margot Nørholm i Levanger i Trøndelag og Vidar Grepperud i Bjørkelangen i Akershus er blant gårdbrukerne som allerede er godt i gang med å utvide kompetansen som økobønder. Begge er studenter på Norges aller første agroteknikerutdanning innen økologisk landbruk.

Hovedbase i Sogn og Akershus

– En yrkesfaglig høyere utdanning innen økologisk landbruk er perfekt for alle som vil satse på og videreutvikle økologisk matproduksjon i årene framover, sier Nørholm.

Sammen med Grepperud og flere andre agronomer fra ulike landsdeler er hun halvveis i den nye økologiske agroteknikerutdanninga. Det ferske studiet er et samarbeid mellom Sogn Jord- og Hagebruksskule (SJH), Hvam videregående skole i Akershus og Fagskolen Innlandet.

– Det er svært viktig med en slik yrkesfaglig høyere økologisk landbruksutdanning. Stadig flere ser muligheter innen økologisk landbruk og vil videreutvikle gårder og produksjoner, sier Nørholm, som stortrives som deltidsstudent ved landbrukskolene i kommunene Aurland i vest og Nes i øst.

– Tok en ny retning i livet

Etter utdanning som sosialantropolog har Nørholm, med Oslo som base, arbeidet mange år i Utdanningsdirektoratet samt en del år i Utenriksdepartementet.

– Da jeg for tre år siden kom hjem etter jobb i Jerusalem, hadde jeg svært lyst til å prøve noe helt nytt i livet. Jeg har odde på slektsgården Mellom-Eggen i Levanger – og valgte å flytte hjem for å overta denne, sier Nørholm.

Mellom-Eggen var da i full drift med økologisk melkeproduksjon – og Nørholm har valgt å satse videre på denne produksjonen samt noe økologisk kjøttproduksjon.

– Jeg angrer ikke. Helt klart er ny epoke i livet – som til tider har vært veldig slitsom. Men jeg stortrives med variasjonene alle arbeidsoppgavene på gården – og lærer masse nytt hele tiden, sier Nørholm.

– Impulser fra hele Europa

Med eid og leid areal rundt gården Mellom-Eggen disponerer Nørholm i dag rundt 650 mål med eng og beite til den store flokken med jersey kyr.

De produsentene verdens beste økologiske melk, sier Nørholm med et stort smil.

Agronomutdanninga tok hun på kveldstid ved Natur vgs. i Oslo, før hun flyttet hjem og overtok hjemgården.

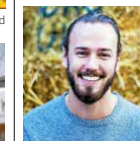
Ved Natur vgs. hadde hun økologisk landbruk som valgfag. Den nye økologiske agroteknikerutdanninga tar Nørholm på deltid ved siden av gårdsdrifta i Levanger.

– Agroteknikersamlingene gir meg masse nye impulser. På SJH møter jeg også økoelver fra en rekke ulike land – og lærer mye om både økologisk og biodynamisk landbruk i ulike deler av Europa. Satsinga på økologisk landbruk i Norge må bli mye mer framoverlent. Jeg mener vi blant annet bør kunne bli selvforsynt med økologisk melk og kjøtt i løpet av relativt kort tid, sier Nørholm.

– Utdanning midt i blinken

Medstudent Vidar Grepperud har også odelsrett – og skal i løpet av et par år ta over hjemgården Frilund på Bjørkelangen utenfor Oslo.

– En økologisk agroteknikerutdanning er ►

Økojubel

Kompetanseheving er svært viktig for å øke produksjonen av norsk økologisk mat.

Markus Brun Hustad, leder av LandbruksØkololett

• Landbruk

Allsidig økodar: På økogården Frilund satser bøndene Vidar Grepperud og Annika Borgå på blant annet grønnsaker, urtehage, gårdsbutikk og honningproduksjon.

► midt i blinken for meg. Den åpner samtidig for en rekke nye jobbmuligheter – både innen forvaltning og andre sektorer, sier Grepperud.

Sammen med familien driver han en av Norges aller eldste økologiske gårder. Frilund er også sertifisert som biodynamisk, der produksjon av grønnsaker og melk står sentralt.

Med samboeren Annika Borgå vil Grepperud satse videre på grønnsaksproduksjon med blant annet en rekke ulike tomatorter dyrket fram i drivhus.

– Denne våren har vi også startet opp med andelslandbruk på Frilund. Interessen er svært stor – og denne satsingen gir oss samtidig flere bein å stå på, sier Grepperud.

– Unik helhet og frihet

På Frilund er det også urtehage, gårdsbutikk og honningproduksjon.

– Blomster er også en del av gårdsdrifta. De er ikke bare en fryd for øyet. De lokker til seg en rekke pollinerende insekter, sier Grepperud.

– Selv om det om våren kan bli svært lange dager, opplever vi en fantastisk frihet, sier samboer Borgå og supplerer:

– Det krever å ha en slik mangfoldig produksjon. Men det er samtidig noe av gleden ved å drive også – se gården som en større helhet.

Den mest hektiske perioden på Frilund er mai og juni.

– Vi gleder oss over den voksende interessen for økologiske grønnsaker og andre produkter. Vi leverer til en lokal innkjøpsring på Lillestrøm. Samtidig er det voksende interesse blant lokalbefolkningen for å komme og handle direkte fra gårdsbutikken vår, sier Grepperud.

Økopåret på Frilund opplever at stadig flere setter pris på helhetsopplevelsen som økogården deres gir.

Landbrukets Økoløft kampliar

– Det er svært viktig å både heve og utvikle økoproporten. Markedet vokser og jeg er overbevist om at økologisk matproduksjon vil bli en stadig viktigere del av norsk landbruk i årene som kommer, sier Grepperud.

Markus Brun Hustad, som nylig overtok som leder av prosjektet Landbrukets Økoløft, jubler

Økoløft

Den nye agroteknikerutdanninga gir masse nye impulser og ideer til videre økosatsing på gården min.

Ann-Margot Narholm, gårdsbruker og økologisk agroteknikerstudent.

Fargerikt og nyttig: Blomster er også en del av gårdsdrifta til Vidar Grepperud på økogården Frilund. De er ikke bare en fryd for øyet. De lokker til seg en rekke pollinerende insekter.

også over de nye utdanningstilbudene innen økologisk landbruk.

– Økologisk landbruk er en spyspiss i landbruket og bidrar til at metoder som mindre sprøyting og bedre dyrevelferd blir utprøvd og innført i det øvrige landbruket. Det er helt klart viktig å fortsette å utvikle også høyere utdanning innen økologisk landbruk slik at denne delen av landbruket i Norge kan fortsette å bidra til resten av landbruket, sier Hustad.

Storprosjektet Landbrukets Økoløft startet i 2016 og har som mål å øke produksjonen av norsk økologisk mat.

– Samlet landbruk bak målet

– Mange prosjekter og aktører jobber for lignende målsettinger, men for første gang står et samlet landbruk bak målet – med ønske om å samkjøre sin innsats for felles vinning, sier Hustad.

Han opplyser at Landbrukets Økoløft i tiden fremover vil fortsette med å sette spesielt fokus på de produksjonene hvor markedet ønsker mer norsk økologisk mat.

– Korn, frukt og bær trengs det mer av, og Tine og Felleskjøpet skriver langsiktige avtaler med mernpris på økologisk. I 2018 har vi også jobbet for å få flere av inspirasjonsbøndene til landbruksskoler for å vise fram mulighetene innen økologisk landbruk til mange av dem som vil bli bønder i framtida, sier Hustad.

Teamleder for fagskole i økologisk landbruk ved Sogn Jord- og Hagebrukskule (SJH), Bjørg Eldri Fritsvold, peker på at yrkesretta høyere utdanning er viktig innenfor et nasjonalt satsingsområde som økologisk landbruk er.

– Fagskoleutdanning vil gi ny kunnskap, ny inspirasjon og nye nettverk til både etablerte og kommende bønder som starter opp på studiet. Dette er også en viktig utdanning for rådgivere og faglærere innen økologisk landbruk og for dem som jobber med økologisk landbruk i forvaltningen, sier Fritsvold.

Den nye agroteknikerutdanninga innen økologisk landbruk startet opp høsten 2017. Neste opptak blir våren 2019.

– Vi har studenter både fra Trøndelag, Vestlandet og Østlandet. Motivasjonen varierer stort fra student til student – men felles er at de har en sterk motivasjon for at økologisk landbruk er riktig vei å gå. Studentene våre ønsker også å få mer kunnskap om faget for å kunne delta i utviklingen av økologisk landbruk i Norge – hver på sitt ststed og eget interessefelt, sier Fritsvold.

– Fruktbart samarbeid

Bakgrunnen for at SJH nå er involvert i yrkesfaglig høyere utdanning innen økologisk landbruk er en samling Norges Bondelag arrangerte for naturbrukskoler for forenere ut tilbake.

– Målet her var å informere om og oppfordre til å vurdere oppstart av fagskoler i landbruket. Det var her SJH fikk inspirasjon og søkte og fikk midler fra kompetansesutviklingsprogrammet i landbruket. SJH ga senere fra seg prosjektet til Fagskolen Innlandet (FI) og Hvam vgs, i Akershus. Dette er på alle måter et godt og fruktbart samarbeid, sier Fritsvold.

Lars Kristian Steen
redaksjonen@nationen.no

• Forsvaret

Vil forleng: Utenriksminister Ine Eriksen Søreide og forsvarsminister Frank Bakke-Jensen (bildet) kommenterte økt alliert tilstedeværelse i Norge i vandrehallen på Stortinget i går.

Foto: Lisa Åserud / NTB scanpix

Ønsker økt og forlengnet NATO-trening

Regjeringen stiller seg positiv til at amerikanske soldater kan trene i Norge i ytterligere fem år og til at aktiviteten kan utvides. Uklokt, mener SV.

Dersom dialogen med amerikanerne fører til enighet, vil ordningen omfatte inntil 700 soldater, fordelt på Værnes i Trøndelag og Setermoen i Indre Troms. Rotasjonsordningen ble innført i 2017 og er allerede besluttet videreført ut 2018 med om lag 330 soldater på Værnes.

Forsvarsdepartementet viser i en pressemelding til at en utvidelse er i tråd med ambisjonen i langtidsplanen, som Stortinget har sluttet seg til, om å legge til rette for mer samtrening mellom norske og allierte styrker.

– Forsvaret av Norge er avhengig av støtte fra våre allierte i NATO, slik det også er for de fleste andre NATO-land. For at denne støtten skal fungere i krise og krig, er vi helt avhengig av å trene og øve sammen i fredstid, sier forsvarsminister

er, er uklokt og misforstått sikkerhetspolitikk. Norge vikles inn i stormaktsplanet, i stedet for å stå for en selvstendig sikkerhetspolitikk, sier SV-leder Audun Lysbakken til NTB.

Han mener det er USAs behov som styrer det amerikanske nærværet i Norge.

– Målet for norsk sikkerhetspolitikk må være løst uten spenning nord, sier han.

Lysbakken stiller også spørsmål ved om utvidelsen av det amerikanske nærværet er i tråd med norsk basepolitikk.

– Dette er i beste fall en uthuling av norsk basepolitikk. Regjeringen dreier norsk forsvarspolitik til retning større avhengighet av USA, samtidig som den ikke makter å prioritere vårt eget nasjonale forsvar, sier SV-lederen.

Baseerklæringen fra 1949 slår fast at fremmede makter ikke skal ha militærbase i Norge i fredstid.

Baseerklæringen fra 1949 slår fast at fremmede makter ikke skal ha rett til å åpne militærbase i Norge i fredstid.

Forsvarer ordning

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide (H) er imidlertid klar på at øving og trening med allierte i Norge er i norsk interesse.

– Og dette er noe som er godt innenfor etablerte retningslinjer og ikke minst basepolitikken, slo hun fast i Stortinget tirsdag.

Russland har flere ganger tidligere reagert på det økte amerikanske nærværet på Værnes.

– Det er ingen reell saklig grunn til at Russland skal reagere på dette, men vi forventer at det kan komme reaksjoner fra Russland fordi det har vi alltid fått, sier Eriksen Søreide.

Hun slår samtidig fast at Russland er kjent med at NATO er grunnstenen i norsk sikkerhetspolitikk.

Kristian Skårudsmoen og
Fredrik Moen Gabrielsen, NTB
redaksjonen@nationen.no

Ap positive til økt USA-nærvær – advarer mot kutt på Skjold

Arbeiderpartiet mener regjeringens åpning for flere amerikanske soldater på norsk jord ikke må føre til kutt i antall norske soldater i Indre Troms.

Aps forsvars- og utenrikspolitiske talsperson Anniken Huitfeldt sier regjeringens beslutning er en oppfølging av det partiet lenge har ønsket, nemlig økt NATO-nærvær i Europa.

– Men det er noen betingelser. Finnmark landforsvar skal være norsk, og vi kan ikke ta ned antallet soldater som står i Indre Troms, og samtidig invitere så mange amerikanere, sier Huitfeldt til NTB.

Sentral del

Hun viser til at Stortinget ikke har tatt stilling til spørsmålet om å ta ned 2. bataljon på Skjold, et spørsmål som var en sentral del av forhandlingene om fremtidens norske landmakt.

– Dette henger jo sammen, for det handler om balansen i denne landsdelen. Vi må ha stående styrker på Skjold, sier Huitfeldt, som legger til at man ikke kan se på økt amerikansk nærvær som kompensasjon for fravær av norske styrker.

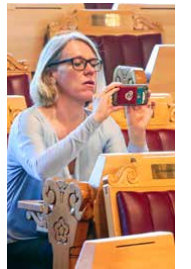
– Innenfor rammene

– Det er det vi ikke kan godta. Det skal være øving og trening sammen med norske soldater. Vi kan ikke godta amerikanske soldater inn og norske soldater ut, sier Huitfeldt, som avviser at regjeringens planer er i strid med norsk basepolitikk.

– Dette er helt klart innenfor rammen av norsk basepolitikk.

Baseerklæringen fra 1949 slår fast at fremmede makter ikke skal ha rett til å åpne militærbase i Norge i fredstid.

©NTB

Vil ikke øke Skjold: Aps forsvars- og utenrikspolitiske talsperson Anniken Huitfeldt.

Foto: Lisa Åserud / NTB scanpix